

in respect of such claims; and

- Suggesting effective ways in which the right of self-determination might be exercised in the face of resistance by those with the power to deny the right.

Med anmodningsretten finder udvalget, at disse opgaver bedst gennemføres i FN-regi enten gennem oprettelsen af et Anmodningsråd eller ved at give Formynderskabsrådet alle beføjelserne til at beskæftige sig hermed. Dermed sikres mindretal en international behandling, som kan imødegå væbnede aktioner fra mindretallene, idet disse fremkommer, når deres egen mening velbegrundede krav tilside sættes eller kravene efter nationalstatens mening fremsættes ubegrundet, hvilket rådet vil forholde sig til.

Udvalget har i denne forbindelse noteret sig forslaget om oprettelse af en Højkommissærstilling inden for FN til varetagelse af mindretalsspørgsmål. Til vedkommende skulle mindretallene have direkte adgang, hvorefter han i givet fald fremsætter sine forslag for rådene eller i tilspidsede situationer direkte over for generalsekretæren og Sikkerhedsrådet. I forbindelse med de oprindelige folks rettigheder findes allerede en sådan funktion i FN, som kan udvides med disse opgaver, eftersom det definitivt er ganske vanskeligt at sondre mellem oprindelige folk og historiske nationale minoriteter, således som SNU's formandskab med rette påpeger.

Konkluderende skal udvalget anbefale, at Danmark arbejder for at få etableret sådanne krisestyringssystemer og mindretalsorganer inden for FN-systemet allerede på den kommende generalforsamling, eventuelt gennem en konvention, således som det blev foreslået af Liechtenstein på generalforsamlingerne i 1991 og 1993. Udvalget anbefaler i denne forbindelse, at Danmark støtter Carlssonkommissionens forslag om, at generalforsamlingen i 1998

afholder en konference om global styring, hvis beslutninger skal ratificeres og gennemføres i praksis inden år 2000, men udvalget er samtidig enig med kommissionen i, at ikke alle forslag behøver at afvente den endelige konference for – som den skriver: "Faktisk kan visse af ændringerne slet ikke udsættes uden risiko for faretruende udviklingstendenser, specielt på freds- og sikkerhedsområdet". (S. 280).

Udvalget anerkender betydningen af organer og procedurer, som de kendes i dag fra de internationale fora eller modeller såsom Stabilitetspagten, anerkendelsesproceduren inden for Europarådet, København-Bonn-erklæringen, afstemningsinstitutionen, hjemmestyreordningerne etc.

Ikke mindst Stabilitetspagten synes at have god gennemslagskraft over for lande, der søger nærmere tilknytning til EU og NATO. Derfor opfordres den danske regering til at være opmærksom herpå og medvirke til, at muligheder for aftaler, der kan opnås ad denne vej, ikke forpasses.

Gennem disse forslag til en aktiv dansk indsats på det krise- og krigsforebyggende område med rod i mindretalsproblematikken har udvalget såvel som SNU's formandskab ønsket at pege på forskellige muligheder for at oprette, revidere eller sikre opretholdelsen af internationale organer, som kan give mindretalsgrupper en reel adgang til at komme til orde og få afprøvet "deres sag" over for et internationalt organ, som kan forpligte landene.

Det er udvalgets opfattelse, at netop et lille land har størst interesse i at medvirke til at fremme aftalesystemer, som forpligter til fredelige løsninger for individer såvel som folk, uden at centralstaten griber til våben, eller at midretallet drives til terror- eller guerillavirksomhed. Thi her synes den største trussel mod stater og individers sikkerhed at opstå i dag.

P.U.V.

PER STIG MØLLER

fm.